

Súd: Okresný súd Pezinok
Spisová značka: 12Ps/31/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1723203271
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vincent Szabó
ECLI: ECLI:SK:OSPK:2024:1723203271.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Pezinok sudcom JUDr. Vincentom Szabóom vo veci spôsobilosti na právne úkony vyšetrovaného: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D., t.č. Psychiatrická nemocnica Philippa Pinela, Malacká cesta 63, Pezinok, zastúpený procesným opatrovníkom: A. E. B., bytom F. XXX/XX, G., o návrhu Okresnej prokuratúry Pezinok, so sídlom G. H. X, I., na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vyšetrovaného, takto

rozhodol:

I. Súd obmedzuje spôsobilosť na právne úkony A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/XX, D., v rozsahu, že menovaný nie je spôsobilý na tieto právne úkony týkajúce sa:

- právne úkony týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti menovaného vrátane odmietnutia, potreby, spôsobu, času a miesta liečby, jeho hospitalizácie, rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zdravotníckeho zariadenia, k udeleniu informovaného súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti psychiatrickej aj nepsychiatrickej, v ambulantnej aj ústavnej forme,
- právne úkony týkajúce sa sociálnych služieb menovaného, vrátane rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zariadenia, v ktorom je umiestnený,
- disponovať s finančnými prostriedkami nad 80 eur týždenne,
- samostatne konať a vystupovať pred štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, úradmi a inštitúciami,
- nakladať so svojím hnutelným a nehnuteľným majetkom, uzatvárať akékoľvek zmluvy majetkovo-právnej povahy, a to najmä zmluvy o prevode vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam, kúpne zmluvy, zmluvy o pôžičke, úverové zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné zmluvy záložné zmluvy, zmluvy o zriadení vecného bremena, udeľovať a prijímať plnomocenstvá,
- preberať poštové zásielky vrátane tých, ktoré sú adresované do jeho vlastných rúk,
- preberať dôchodok, peňažné dávky zo sociálneho poistenia a štátne sociálne dávky, a to všetko dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Súd ustanovuje A. B., nar. XX.XX.XXXX, opatrovníka A. D., so sídlom J. D. XXX/XX, D..

III. Opatrovník je ako zástupca menovaného oprávnený a povinný zastupovať opatrovanca pri právnych úkonoch a spravovať jeho majetok vo všetkých veciach, ktorých sa obmedzenie spôsobilosti na právne úkony týka.

IV. Opatrovník je povinný predkladať príslušnému súdu dvakrát ročne, vždy k 31.03. a k 30.09. kalendárneho roku písomnú správu o opatrovancovi a správu o nakladaní s jeho majetkom.

V. Súd upúšťa od doručenia rozsudku A. B., nar. XX.XX.XXXX.

VI. Súd nepriznáva štátu nárok na náhradu trov konania.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Návrhom zo dňa 07.12.2023 žiadal navrhovateľ – Okresná prokuratúra Pezinok, aby súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony A. B., a to v rozsahu: rozhodovania o zdravotnom stave teda o spôsobe liečby, o potrebe zdravotnej starostlivosti, o spôsobe, čase a mieste liečby a o hospitalizácií; rozhodovania o vstupe a výstupe do a zo sociálneho zariadenia v prípade umiestnenia; uzatvárania zmlúv a dohôd, jednostranné právne úkony, ktoré by menovaného zaväzovali k plneniu materiálnych alebo finančných povinností; samostatne komunikovať so štátnymi orgánmi, orgánmi verejnej správy a orgánmi územnej samosprávy a ďalšími inštitúciami; manipulácie s finančnými prostriedkami nad 50 eur. Zároveň navrhol ustanoviť A. B. opatrovníka a to A. E. B., sociálnu pracovníčku PNPP Pezinok, ktorá ho bude zastupovať v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony s tým, že ustanovený opatrovník bude povinný dvakrát ročne podávať súdu vždy k 30.06. a k 31.12. príslušného kalendárneho roka správy o nakladaní s majetkom opatrovanca a do 30 dní po skončení svojej funkcie je povinný súdu podať záverečný účet o správe jeho majetku.

2. Svoj návrh odôvodnil tým, že vyšetrowaný vykonáva v PNPP Pezinok ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou, ktoré mu bolo uložené uznesením Okresného súdu Trnava zo dňa 09.05.2019 sp. zn. 3Nt/4/2019 a nariadené Okresným súdom Trnava dňa 11.06.2019 v konaní pod sp. zn. 3Nt/4/2019. Vyšetrowaný bol do PNPP hospitalizovaný dňa 05.12.2018 a hospitalizácia naďalej trvá. Vyšetrowaný bol v minulosti opakovane (20x) psychiatricky liečený ústavnou formou v Kroměříži v Českej republike pre schizofréniu, naposledy v januári 2015. Vyšetrowaný bol od 21.10.2015 do 25.10.2018 hospitalizovaný na Psychiatrickom oddelení FN Trnava, kde bol predvedený príslušníkmi PZ po tom, ako napadol svoju matku a spôsobil jej 40 bodných rán na hrudníku a následne v suicidálnom úmysle si porezal ľavé predlaktie. Na základe súdneho rozhodnutia bol pacient vzatý do väzby dňa 25.10.2018, následne preložený na Psychiatrické oddelenie NOO a UVTOS Trenčín a po vyšetrení s diagnostickým záverom, že ide o schizofréniu paranoides s postprocesuálnymi zmenami osobnosti a následným rozhodnutím krajskej prokuratúry prepustený na slobodu a ihneď prevezený do PNPP. Zo záveru psychiatrického vyšetrenia zo dňa 12.09.2023 vykonané A. K. L. vyplýva, že vyšetrowaný je dlhodobo chorý spomínanou psychiatrickou diagnózou, nastal u neho defekt osobnosti, je stabilizovaný podávanými psychofarmakami. U vyšetrowaného ide o závažné duševné celoživotné ochorenie s markantným dopadom na socioekonomickú sféru, u vyšetrowaného je potreba liečby a nutnosť riešenia sociálnej otázky. Z uvedeného vyplýva, že jednoznačne existuje právny záujem na obmedzení spôsobilosti na právne úkony osoby A. B., a to predovšetkým z dôvodu ochrany záujmov jeho samotného. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v predmetnom rozsahu považuje navrhovateľ v prípade vyšetrowaného za spôsob ako zabezpečiť, aby boli chránené jeho práva. Uvedené je nevyhnutné aj z dôvodu, aby bolo dostatočne zabránené tomu, aby sa vyšetrowaný nestal predmetom uzatvárania špekulatívnych právnych úkonov. Zároveň s poukazom na zdravotnú dokumentáciu existuje dôvodné podozrenie, že vyšetrowaný si dostatočne neuvedomuje následky svojho konania, pretože trpí duševnou poruchou, ktorá poškodila integritu jeho osobnosti, v dôsledku čoho stratil schopnosť adekvátne posudzovať realitu. Iné menej obmedzujúce opatrenie by nevedli k sledovanému účelu – ochrane základných práv vyšetrowaného.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchmi navrhovateľa, vyšetrowaného a procesného opatrovníka, a oboznámením sa s listinnými dôkazmi založenými v spise, a to najmä lekárskou správou o psychiatrickom vyšetrení spísanou A. K. L. zo dňa 12.09.2023, nariadením výkonu ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou Okresným súdom Trnava sp.zn. 3Nt/4/2019 zo dňa 11.06.2019, uznesením Okresného súdu Trnava o uložení ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou sp.zn. 3Nt/4/2019 zo dňa 09.05.2019, uznesením Okresného súdu Pezinok o zmene spôsobu výkonu ochranného psychiatrického liečenia sp.zn. 42Nt/14/2020 zo dňa 20.01.2023, znaleckým posudkom vypracovaným na účely predmetného konania súdnou znalkyňou A. E. D. č. 41/2024 zo dňa 22.04.2024 a ostatným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom, pričom zistil nasledovný skutkový stav vo veci:

4. Vyšetrowaný je vo veku 62 rokov. Vyšetrowaný je hospitalizovaný v PNPP Pezinok od 05.12.2018. Vyšetrowanému bol v minulosti nariadený výkon ochranného psychiatrického liečenia ústavnou formou Okresným súdom Trnava sp.zn. 3Nt/4/2019 zo dňa 11.06.2019, uznesením Okresného súdu Pezinok

sp.zn. 42Nt/14/2020 zo dňa 20.01.2023 bol vyšetrowanému zmenený spôsob výkonu ochranného psychiatrického liečenia z ústavnej formy na ambulantnú, a to dňom nástupu vyšetrowaného do DSS Senica. Vyšetrowaný pred hospitalizáciou v PNPP Pezinok bol opakovane (20x) psychiatricky ústavne liečený v E. pre schizofréniu, k ambulantnému psychiatrovi nechodil. Ide o rehospitalizáciu vyšetrowaného, v roku 2018 bol na základe rozhodnutia Krajskej prokuratúry v Trnave preložený do PNPP z Nemocnice pre obvinených a odsúdených a ÚVTOS Trenčín. Vyšetrowaný bol od 21.10.2018 do 25.10.2018 hospitalizovaný na Psychiatrickom oddelení FN Trnava, kde bol privedený príslušníkmi PZ po tom, ako napadol svoju matku a spôsobil jej 40 bodných rán. V popredí klinického obrazu vyšetrowaného sa nachádza osobnosť dlhodobu chorá na procesuálne ochorenie – schizofréniu, paranoídnú formu s nasadajúcimi postprocesuálnymi zmenami (defekt osobnosti). U vyšetrowaného ide o závažné duševné celoživotné ochorenie s markantným dopadom na socioekonomickú sféru, vyšetrowaný je absolútne nekritický k ochoreniu, potrebe liečby i nutnosti riešenia sociálnej otázky.

5. Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“) spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti (spôsobilosť na právne úkony) vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou.

6. Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

7. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

8. Podľa § 248 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj ako „Civilný mimosporový poriadok“) konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

9. Podľa § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

10. Podľa § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

11. Podľa § 275 Civilného mimosporového poriadku súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

12. Podľa § 277 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.

13. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh navrhovateľa na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vyšetrowaného je dôvodný. Z výsluchu účastníkov konania a zo záverov znaleckého posudku č. 41/2024 vypracovaného v predmetnom konaní A. E. D. vyplynulo, že vyšetrowaný trpí závažnou duševnou diagnózou a to paranoídnou schizofréniou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Ide o závažné duševné ochorenie, ktoré nie je prechodného charakteru. Ide o chronické celoživotné ochorenie s nepriaznivým dopadom na socioekonomické fungovanie. Paranoídna schizofrénia sa prejavuje zúženým kontaktom s realitou, zníženou kritickosťou, rôznymi psychotickými prejavmi, ako sú poruchy vnímania v zmysle halucinácií, poruchy myslenia s paranoídneprežekučnými bludmi s dopadom na poruchy konania, často nepredvídateľného, bizarného, či agresívneho charakteru, nekritickosťou, anozognóziou, ako aj neschopnosťou samostatnej extramurálnej existencie. Ide o prognosticky nepriaznivé ochorenie, nedá sa očakávať zlepšenie jeho duševného stavu ako i socioekonomického fungovania. Na základe uvedených skutočností ustanovená súdna znalkyňa navrhla, aby bol vyšetrowaný obmedzený v právnych úkonoch tak, že nie je schopný rozhodovať o svojom zdravotnom stave a o svojej liečbe a mieste pobytu; nie je schopný rozhodovať o vstupe a výstupe do a zo sociálneho zariadenia; nie je schopný vystupovať pred štátnymi a správnymi

orgánmi, nie je schopný ovládať svoje konanie a posúdiť jeho následky; vo vzťahu k majetku nemožnosť samostatne uzatvárať zmluvy zaväzujúce vyšetrovaného k plneniu materiálnych, alebo finančných záväzkov, predávať nehnuteľnosti, kupovať nehnuteľnosti, brať pôžičky. Znalčka ponechala menovanému možnosť hospodárenia s finančnými prostriedkami vo výške 50 eur týždenne.

14. Súd v súlade so závermi znaleckého posudku obmedzil vyšetrovaného v spôsobilosti na právne úkony tak, že nie je schopný vykonávať právne úkony, ktorých rozsah je vymedzený vo výrokovvej časti tohto rozsudku. Odchyľne od odporúčaní súdnej znalčky súd ponechal vyšetrovanému možnosť nakladať s finančnými prostriedkami nepresahujúcimi 80 eur týždenne, pričom vychádzal z vyjadrenia navrhovateľa ako aj procesného opatrovníka, ktorí poukázali na skutočnosť, že vyšetrovaný je tuhý fajčiar a teda potrebuje finančné prostriedky, aby si mohol zabezpečiť tabakové výrobky pre svoju spotrebu, keď súčasne podľa vyjadrenia procesného opatrovníka, vyšetrovaný poberá dostatočne vysoký starobný dôchodok (592 eur mesačne) a disponuje úsporami vo výške 10.500 eur.

15. V nadväznosti na skutočnosť, že súd rozhodol o obmedzení vyšetrovaného v spôsobilosti na právne úkony vo vymedzenom rozsahu, bolo potrebné mu súčasne ustanoviť opatrovníka. Za opatrovníka súd ustanovil vyšetrovanému A. D., pretože sa súdu nepodarilo zistiť osobu z okruhu rodinných príslušníkov resp. blízkych osôb vyšetrovaného, ktorá by mala záujem o vykonávanie funkcie opatrovníka vyšetrovanému. V súlade s uvedeným tak súd ustanovil vyšetrovanému za opatrovníka orgán miestnej správy – Mesto D.. Rozsah opatrovníckych práv a povinností ustanoveného opatrovníka pritom v podstate spočíva v komplexe všetkých právnych úkonov, na ktoré vyšetrovaný nie je spôsobilý. Súd zároveň uložil opatrovníkovi povinnosť, aby podával súdu správu o výkone opatrovníctva, a to dvakrát ročne vždy k 31. marcu a k 30. septembru.

16. Súd upustil od doručovania rozsudku vyšetrovanému, pretože by to mohlo mať negatívny dopad na jeho duševné zdravie, keďže aj znalčka v znaleckom posudku neodporúčala doručovať rozhodnutie súdu, nakoľko vyšetrovaný je k svojmu ochoreniu vysoko nekritický a účasť na súdnom konaní by chápal skreslene (paranoidne).

17. Podľa § 251 Civilného mimosporového poriadku trovy dôkazov platí štát.

18. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. V súlade s citovaným § 251 Civilného mimosporového poriadku súd štátu náhradu trov konania (spočívajúce v nákladoch na vypracovanie znaleckého posudku) nepriznal, nakoľko v konaní o spôsobilosti na právne úkony trovy dôkazov platí štát.

20. Napokon o nároku účastníkov na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, keď súčasne nezistil žiadne okolnosti, na základe ktorých by bolo možné a opodstatnené rozhodnúť iným spôsobom.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Pezinok.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva, v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.